

אין ההתגלות הרוחנית צריכה לטשטש את העולם החמרי
כציריו המוגלים, אלא לעשות את היחש אליו יותר בהיר,
יותר חפשי, ויותר עדין.

הצער וההשתוממות, שמסתבכים בהעילויים הרוחניים במהלך
התגברותם, הם באים מחורבן העולמות הקדומים, השרוים כולם
בנשמה, לפני ההופעה העליונה, הבאה ומתחדשת.

וכשאדם מתרומם לתיקון גמור, אין השכלול הרוחני שלו
בא על ידי חורבן מה שקדם, לא על ידי פיסול של ראשונות, כי אם
על ידי הוספה, ואלה מוסיף על הראשונות.

ונמצא כל כח החיים, כל כח הציור, כל אוצר הדעת,
כל היחושים הנפשיים קיימים, והם מוסיפים כח למערכת הקודש
החדשה, ומתעלים בעילויה.

המדרגה הראשונה, הבאה מתוך מפעל החורבן הקדום, היא
מתוללת בנפש את הזעזוע, המקיף את היראה הטהורה הפנימית,
כמו קלפה לפרי, והמדרגה השנייה, של התוספה על
הראשונות, באה מתוך המקור של היראה בטהרתה, אשר העולם
יבא אליו באחריתו, והתהלכתי בתוכם, אטייל עמכם בגן
עדן ולא תזדעזעו ממני, יכול לא תיראו ממני
ת"ל והייתי לכם לאלהים.

או הכל יתעלה למקורו הברוך, העליון, ששם הוא התוכן
האחרותי, שהוא למעלה מכל ציור של הבדלות. ביום שהוא יהיה
על מצלות הסוס קדש לד', והיה הסירות בבית ד' כמזריקים לפני
המזבה, והיה כל סיר בירושלים וביהודה קדש לד' צבאות. כי הכל
יעלה למדת הקודש.

במדרש כ"ד (ט"ו) ר' לוי בשם ר' חמא בר חנינא מתחלת ספר בראשית עד ויכלו
כבוד אלהים הסתר דבר מכאן ואילך חקור דבר ע"כ. למה שזיה השגת אדם
מתיחסת אל האדם למה שהוא השגתו, מתויב מזה שהדבר שהוא מושג לא יהיה נבדל מכל וכל
מן האדם המשיג, שאם היה נבדל לגמרי מן האדם המשיג אין ראוי שיהיה בו השגת האדם. כי
כבר אמרנו שההשגה של אדם היא מתיחסת אליו, יחויב מזה שהדבר שהוא נבדל ממנו לגמרי,
אחר שהוא נבדל ממנו אין ראוי שיהיה לאדם השגה בו, וזהו הסבה שלא נזכר בתורה בפירוש
עולם הבא או השארת הנפש אחר המיתה, שאלו היה דברי תורה כמו מלך בשר ודם שהוא
מוזיר את עבדיו שלא יעברו את צוואתו, ואז יזכו לשכר הטוב שהוא מבטיח אותם, או באין
ספק היה נזכר היעוד הטוב בעולם הבא ובגן עדן, וכשיסוד האדם מן המצוה וימרוד בכוראו יהא
גדון בגיהנום, אבל במה שהתורה היא דברי אלהים חיים ביד הנביא, לכך הדברים שבתורה לפי
השגת הנביא, והדברים האלו הם נבדלים מן האדם הגשמי ואינם עמו במציאות, וכמו שנבדלים
בעצמם ואינם עמו כך ידיעתם רחוק מאוד מן האדם ונבדלת ממנו, ולא יכנסו בגדר השגת הנביא
דבר שהוא נבדל מן האדם, כי הפרש יש בין החכמה ובין הנבואה, כי החכם ישיג מצד שכלו,
ומכיון שהוא ישיג מצד שכלו יוכל להשיג הדברים הנעלמים והנסתרים ביותר, אבל הנביא יקרא
חוזה או רואה, ששייך רואה במה שהוא רואה הדבר מבחוץ, לכך צריך לכל נביא התדבקות
דבר לאשר נבואתו בו והוא מתדבק בדברים ההם וידעם מפני נבואתו:

אִם־בְּחַקְתִּי תֵלְכוּ וְאֶת־מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ
 וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם: וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם
 וְנָתַנָּה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיֹו:
 וְהַשִּׁיג לָכֶם דִּישׁ אֶת־בְּצִיר וּבְצִיר יִשְׁיג
 אֶת־זֶרַע וְאָכַלְתֶּם לַחֲמֻכְם לְשִׁבְעַת וַיִּשְׁבַּתֶּם
 לְבַטָּח בְּאַרְצְכֶם: שְׁנֵי וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בְּאָרֶץ וַיִּשְׁכַּבְתֶּם וַאֲיִן
 מִחֲרִיד וְהַשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן־הָאָרֶץ וְחָרַב לֹא־תַעֲבֹר
 בְּאַרְצְכֶם: וְרַדְפְתֶּם אֶת־אֲיִבֵיכֶם וְנָפְלוּ לְפָנֵיכֶם לְחָרַב:

וְרַדְפוּ מִפֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִפֶּם רַבְבָּה
 יִרְדְּפוּ וְנָפְלוּ אֲיִבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְחָרַב:
 וּפְנִיתִי אֵלֵיכֶם וְהִפְרִיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבִּיתִי
 אֶתְכֶם וְהִקִּימְתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם: שלישי (החמישי)
 כְּשֶׁהוּא מְחַבְּרֵת) וְאָכַלְתֶּם יֵשֶׁן נוֹשֵׁן וַיִּשָׁן מִפְּנֵי
 חֵדָשׁ תּוֹצִיאוּ: וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנֵי בְּתוֹכְכֶם
 וְלֹא־תִגְעַל נַפְשִׁי אֶתְכֶם: וְהִתְהַלַּכְתִּי
 בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ־
 לִי לְעָם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאָרֶץ
 מִצְרַיִם מִהֵיֵת לָהֶם עֲבָדִים וְאֲשַׁבֵּר מַטְּת עַלְכֶם וְאוֹלַךְ
 אֶתְכֶם קוֹמֵמִיּוֹת: פ' וְאִם־לֹא־תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא־תַעֲשׂוּ אֶת־כָּל־

לְעִתִּילִק מִעֲלֵיו מִכַּת חַץ אִו חֲנִית, שְׁלֹא יִקַּב הַעֲוֹד: (יב) וְהִתְהַלַּכְתִּי
 בְּתוֹכְכֶם, אֲשֶׁל עֲשָׂכֶם בְּגוֹרְעָדוֹ פֶּאֶקֶד מִפֶּם וְלֹא תִהְיֶה מוֹדְעוֹעִים
 מִפְּנֵי, יְכוּל לֹא תִירָאוּ מִפְּנֵי? תִלְמִד לְחֹמֶר: "וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים":

... מתוך־כך נפגשים בפרשת "בחקתי" בכיטוי מיוחד: "אם בחקתי תלכו" —
 כל עם ישראל כולו — "ונתתי גשמיכם בעתם" ... והתהלכתי בתוכם" — "אטייל

עמכם בגן עדן" — יש מצבים שמטיילים עם רבוננו של־עולם בארץ הזאת. על

החיים? בספר הכוזרי כתוב שארץ ישראל היא ארץ הנבואה.⁸ מדינה זו, היא מין בריאה מיוחדת, אשר נביאים מטיילים בה, להקות נביאים! שאלו נביאים? עם הנבואה¹⁰ נמצא בארץ הנבואה, ועל אדמת הנבואה מטיילים נביאים ו"בני נביאים"¹¹ — נביא אין זה דבר פשוט. "ונתתי דברי"¹² יערכים פה טיולים שמימיים ואלוהיים.

3. טיול בגן עדן

בעולם-הבא, "צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה"²⁰. לא בעולם-הזה. אבל יש גם מציאות של ראיית שכינה בעולם-הזה: "אחה מבקש לראות את השכינה בעולם הזה? עסוק בתורה בארץ ישראל"²¹. יש מדרגות בעסק בתורה. מי שעוסק בתורה באמת, מתוך דבקות ושייכות לתורה ומתוך גבורה של תורה האמיתית שהיא תורת ארץ-ישראל²² — הוא שייך למציאות של

פגישה עם השכינה בעולם-הזה. יכולות להיות כזה מאות מדרגות. ויש מציאות של טיולים, כמו טיולי נביאים בעולם-הזה.

"... השאות ירבעם אשר חטא ואשר החטיא את ישראל"²³ ועם זה הוא היה בעל אישיות ובעל כח. "תפשו הקב"ה לירבעם בכגדו ואמר לו: חזור כן, ואני ואתה... נטייל בגן עדן"²⁴. אם הוא קיבל הזמנה מכובדת כזאת, מסתמא שהוא היה ראוי לכך. אולם ד' הוסיף: גם בן ישי חשוב וגם אתה חשוב, אם-כן נטייל שלושתנו יחד: "אני ואחה ובן ישי נטייל בגן עדן". "אמר לו: מי בראש? — בן ישי בראש". "אם כן, איני רוצה"²⁴. על-כל-פנים, נפגשים עם מציאות של טיול בגן-עדן בעולם-הזה. כאן זה לא הסתלקות מהעולם-הזה, כי מלכות שייכת לעולם-הזה. טיולים אלוהיים בעולם-הזה²⁵.

לגבי מצבים מיוחדים אלה של רוממות רוחנית, אבא ז"ל היה מזכיר את הרב שלמה עליאשאו ו"ל. הוא היה גאון וקדוש, ויש בספרים הגדולים שלו מרחב מיוחד של גדלות לעילא לעילא. אמר אבא ז"ל: כשר שלמה מטייל בתוך הספרים שלו, בתוך העיונים הרוחניים במדומי דעת אלוהים עליון, פה, בדירתו בירושלים, ניכר שהוא מטייל בעולמות עליונים, כאדם שמטייל בחדריו²⁶.

4. "והתהלכתי בתוכם" (המשך)

"אם בחקתי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם"²⁷. אין זה סתם מטר, אלא "גשמיכם", גשמים השייכים לכם, מכוונים אל ארצכם. גשמיכם יהיו מסודרים "ונתתי שלום בארץ"²⁸, וכו'. העם יהיה מסודר בארץ באופן בריא נורמלי. זהו אושר חיי היחיד והצבור²⁹, זוהי מגמת המגמות ותכלית התכליות. כשרובנו של-עולם מטייל

5. "והייתי לכם לאלהים"

אז נפגשים עם שיא השיאים: "והייתי לכם לאלהים"³, ומתוך-כך מתגלה הערך האמיתי שלנו: "ואתם תהיו לי לעם"³.

נפגשים כאן עם דברי קודשו הידועים של המהר"ל בנצח ישראל פרק יא. גם אצל הגויים יש חסידי אומות-העולם וצדיקי אומות-העולם³³, אבל יש חילוק: זו קדושה מלמטה למעלה. לעומת זאת, ענינו המיוחד הוא מלמעלה למטה. "אני אהיה לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם". זאת הנקודה המרכזית של ספר הכוזרי: הידיעה של: "הכותר בעמו ישראל באהבה"³⁴, "אהבת עולם"³⁵ אהבתנו³⁴, בחרת בנו ורצית בנו. יש מצבים אחרים של קדושה: הכשרה מתחתונים, כגון "אדם מקדש עצמו מלמטה, מקדשין אותו מלמעלה"³⁶. מלמטה למעלה. אבל "והתהלכתי בתוכם"³ זו יצירה אלוהית. כך נוצרת מתחילת הבריאה. לכן מתוך "אם בחקתי תלכו"¹, שמירת התורה, לימודה והדבקות בה — אתם נאחזים בארץ. "וחרב לא תעבר בארצכם"²⁸. "והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלהים"³